

การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

A Study and Development of Learning Model for Enhancing Creative Self-Efficacy of Pre-Service teacher students

ภารดี กำภู ณ อยุธยา
Paradee Kambhu Na Ayudhaya

Article History

Receive: March 11, 2022

Revised: April 1, 2022

Accepted: April 4, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์และศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นนิสิตวิชาชีพครูในกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับของรัฐ และในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 517 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นนิสิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิ 4) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นดำเนินกิจกรรม (3) ขั้นการตรวจสอบผลงาน (4) ขั้นสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม 3) หลังการทดลองพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมและก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ; การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ; ความคิดสร้างสรรค์ ; การเรียนรู้แบบร่วมมือ ; นิสิตวิชาชีพครู

ABSTRACT

The purposes of this research were the followings: firstly, to study creative self - efficacy in pre-service teacher students; secondly to develop the learning model for enhancing creative self-efficacy and to study the effects of using the learning model to enhance creative self-efficacy in pre-service teacher students. The samplings were consisted of 2 groups which are 1) a sample used in the study of creative self-efficacy in pre-service teacher students was 517 pre-service teacher students who were enrolled in the Public and Autonomy Universities and Rajabhat Universities located in Bangkok metropolitan area selected by Stratified Random Sampling and 2) a samplings for study the effects of using the learning model were 31 pre-service teacher students from Srinakharinwirot University. The Instruments used were included 1) the Creative Self-Efficacy Scale with the reliability coefficient of 0.89 2) the learning model for enhancing creative self-efficacy 3) the semi-structured interview form for the experts 4) the semi-structured interview form for the experimental group before and after joining activities from learning model. Statistics used in the research were mean, standard deviation, percentage, and t-test of hypothesis. The results were suggested as follows: 1) the whole mean scores of creative self-efficacy in pre-service teacher students was at medium level 2) the learning model for enhancing creative self-efficacy consisted of 4 steps (1) a preparation (2) process activities (3) a checking work performance (4) a lesson summary and a group work evaluation 3) the post-experiment that mean scores of creative self-efficacy of experimental group was higher than that of the control group and before the experiment at the level of .05. The research results will lead to the learning model and the ways to develop creative self-efficacy.

Keywords : Learning Model ; Creative Self-Efficacy ; Creativity ; Cooperative Learning ; Pre-Service Teacher Students

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruptive Change) ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้วยังส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคนทั่วโลก การจัดการศึกษาจึงต้องวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและสมรรถนะที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมได้ เป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ (Office of the Education Council : ONEC, 2017 ; Nakano and Wechsler, 2018) เพราะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณค่าต่อประเทศและสังคมอย่างแท้จริง การยกระดับทักษะดังกล่าวจึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (National Innovation Agency, 2016) อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมนั้นต้องอาศัยความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเพื่อที่จะยืนหยัดต่ออุปสรรคได้ เพราะการสร้างนวัตกรรมได้จนสำเร็จต้องใช้เวลาและความพยายามเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนวัตกรรมนั้นมีความแปลกใหม่และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่สร้างนวัตกรรมอาจต้องเผชิญกับปฏิกิริยาทางลบจากสังคมรอบข้าง การไม่ยอมรับหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมจึงต้องเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในการคิดสร้างสรรค์ของตนเองและสิ่งที่ตนเองทำอย่างหนักแน่น โดยสามารถมองข้ามคำวิพากษ์วิจารณ์หรืออุปสรรคที่ไม่สามารถควบคุมเหล่านี้ได้ (Bandura, 1999) จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถในการสร้างสรรค์ของตนเองหรือการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Self-Efficacy) เป็นปัจจัยภายในของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและสนับสนุนให้บุคคลกล้าแสดงความคิดสร้างสรรค์จนไปถึงการสร้างนวัตกรรมได้จนเป็นผลสำเร็จ (Damperat et al., 2016; Newman et al., 2018)

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์มีรากฐานมาจากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) แต่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ มีความหมายถึง ความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะคิดและแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างประสบความสำเร็จ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการจูงใจให้บุคคลพยายามที่จะคิดสร้างสรรค์และกลายเป็นคุณลักษณะที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายทั้งในแวดวงของจิตวิทยาการศึกษาและการทำงาน (Farmer and Tierney, 2017) เพราะเมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงจะสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ดีกว่า ซึ่งอาจมาจากการที่ตนเองมีความสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ รอบตัวได้และมั่นใจในทักษะและความสามารถที่ตนมีจึงพร้อมที่จะแสดงความคิดสร้างสรรค์แม้จะต้องเผชิญกับความยากลำบากและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในระดับต่ำจะมีความมั่นใจในการแสดงความคิดสร้างสรรค์น้อยกว่าแม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ก็ตาม ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์ที่ได้รับและเปลี่ยนแปลงได้เมื่อรับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก การศึกษาจึงเป็นเสมือนปัจจัยภายนอกด้านประสบการณ์ที่ช่วยส่งเสริมความเชื่อดังกล่าวได้ และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์จากการแสดงความคิดสร้างสรรค์ (Waterwall, Fuller and Budden, 2017)

จากการศึกษาปัจจัยในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้มีการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนช่วยเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดและแก้ปัญหาที่ซับซ้อนร่วมกับผู้อื่นได้ดีกว่าการคิดคนเดียว ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นโดยผู้เรียนจะมีการตั้งเป้าหมายร่วมกันและทำให้เกิดความพยายามมากขึ้น ผู้เรียนที่มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนรู้ร่วมกันจึงมีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงกว่า (Kong, Chui and Lai, 2018) สอดคล้องกับงานวิจัยของวอลลีและคณะ (Vally et al., 2019) ที่ศึกษาการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์โดยให้นักศึกษาเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยนักศึกษาจะได้เรียนรู้วิธีและเทคนิคในการคิดอย่างสร้างสรรค์ไปพร้อมกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย รวมทั้งมีกระบวนการสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่ได้รับ ผลจากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาได้พัฒนาทักษะในการคิดสร้างสรรค์แล้วประสบความสำเร็จในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Social Cognitive Theory ของอัลเบิร์ต แบนดูรา ที่เสนอว่า ปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองมี 4 ปัจจัย คือ การได้รับประสบการณ์ความสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จในการทำสิ่งต่างๆ แล้วทำให้เกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองมากขึ้นและถือว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ปัจจัยที่ 2 คือการรับรู้ประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experiences) ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลสังเกตเห็นตัวแบบ (Modeling) ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตนเองประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับตนเองว่าสามารถทำสิ่งนั้นได้เช่นเดียวกันหากใช้ความพยายาม ปัจจัยที่ 3 คือการจูงใจทางสังคม (Social Persuasion) เมื่อบุคคลได้รับคำพูดชักจูงสนับสนุน (Verbal Persuasion) จากคนอื่นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถมากพอในการทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความพยายามและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคโดยง่าย และปัจจัยสุดท้ายคือ การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) สภาวะอารมณ์ทางบวกส่งผลให้บุคคลลดความกลัว วิตกกังวลและนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเองที่ดีขึ้น ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงการศึกษา (Bandura, 1999) ดังเช่นจากการศึกษาของ Chang, Wang and Lee (2016) ที่พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนผู้เรียนให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการที่โรงเรียนให้รางวัลผู้เรียนที่ทำงานสร้างสรรค์ส่งผลให้การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนสูงขึ้น การสนับสนุนผู้เรียนในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนที่แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ได้รับประสบการณ์ความสำเร็จและทำให้ผู้เรียนกลุ่มนี้กลายเป็นตัวแบบของความสำเร็จให้กับผู้เรียนคนอื่นๆ

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพรู โดยบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ปัจจัยที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองตามทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา และการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในกลุ่มนิสิตวิชาชีพรู ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันโรงเรียนกลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมทักษะดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนิสิตวิชาชีพรูซึ่งกำลังจะเป็นครูในอนาคตควรเป็นผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเอง

โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะความเชื่อดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการสอนของครู รวมทั้งการเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน (Cayirdag, 2017) และจากการศึกษาพบว่า งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นยังมีจำนวนน้อยและยังมีความต้องการศึกษาในแง่มุมต่างๆ อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยในเชิงทดลองที่มุ่งส่งเสริมและนำไปสู่ข้อค้นพบที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์และมีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครูและนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ จากนั้นผู้วิจัยศึกษาผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้โดยวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและประยุกต์ใช้สำหรับครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผู้ที่สนใจต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Self-Efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์มีรากฐานมาจากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของ อัลเบิร์ต แบนดูรา ซึ่งให้คำนิยามไว้ว่า เป็นความเชื่อในความสามารถของตนเองในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ในขณะที่การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความหมายถึง ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือโดยทั่วไปได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งความเชื่อนี้มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ เพราะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้กับบุคคลทั้งในการคิดและการปฏิบัติ จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์ที่นำไปสู่เป้าหมาย (Farmer and Tierney, 2017)

ความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์จะถูกกระตุ้นเมื่อบุคคลต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ต้องแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผลจากการแสดงความคิดเห็นนั้นจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการสร้างสรรค์ของบุคคลและมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของบุคคลในการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่ต้องแสดงความคิดสร้างสรรค์เหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีบทบาทต่อความพยายามในการเอาชนะอุปสรรคและทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในสถานการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในอนาคต ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นประกอบด้วยประสบการณ์ที่เคยได้รับ ความรู้สึก และการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง (Beghetto and Karwowski, 2017)

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

นักการศึกษาที่เผยแพร่แนวคิดนี้ คือสลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) การเรียนรู้แบบร่วมมือให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่การจัดการเรียนรู้มักให้ความสำคัญระหว่างครูกับผู้เรียนมากกว่า จึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ในกลุ่มผู้เรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ช่วยสร้างแรงผลักดันและทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีวิธีการและเทคนิคที่หลากหลายซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับจากกลุ่ม โดยสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการร่วมกับวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียน (Khaemmani, 2017)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองตามทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Bandura, 1994; Iamsuphasit, 2013)

1. การได้รับประสบการณ์ความสำเร็จ (Mastery Experiences) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและส่งผลกระทบต่อความเชื่อว่าคุณสมบัติความสามารถมากพอที่จะทำได้สำเร็จ โดยความสำเร็จนั้นมาจากความพยายามมุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรคที่มีความยากลำบาก

2. การรับรู้ประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experiences) การได้สังเกตตัวแบบ (Modeling) แสดงพฤติกรรมและได้รับผลลัพธ์ที่พึงพอใจจะทำให้ผู้ที่สังเกตเกิดความรู้สึกว่าคุณสมบัติความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตัวแบบมีลักษณะที่คล้ายกับตนเอง

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้ เป็นวิธีการที่ค่อนข้างใช้ง่ายและใช้กันทั่วไป

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร สนุกสนานและให้ความรู้สึกที่ปลอดภัยจะช่วยให้การรับรู้ความสามารถของตนเองดีขึ้น

การสะท้อนคิด (Reflective Thinking)

นักปรัชญาและนักการศึกษา จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนคิดโดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหาจากการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อบุคคลเริ่มต้นกระบวนการการคิด จุดเริ่มต้นมักมาจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งทำให้บุคคลเผชิญกับความรู้สึกที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน และต้องการที่จะหยุดความรู้สึกเหล่านั้น บุคคลจึงต้องพยายามทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหา คิดวางแผนถึงสิ่งที่ต้องลงมือทำ สิ่งที่ได้ทำลงไปและผลที่เกิดจากการกระทำ การสะท้อนคิดทำให้เกิดข้อสรุปที่เกิดจากการลงมือแก้ปัญหาแล้วทำให้มีความเข้าใจในปัญหาดีขึ้น รวมทั้งค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ท้าทายและต้องอาศัยความซื่อสัตย์ต่อตนเองเพราะต้องเปิดใจกว้างในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ และยอมรับความจริงว่าการแก้ปัญหาที่ได้ทำไปนั้นยังมีข้อผิดพลาดและทำให้ต้องเรียนรู้มากขึ้น (Roffey-Barentsen and Malthouse, 2013) การสะท้อนคิดจึงมีความหมายถึง กระบวนการพิจารณาความคิด ความเชื่อหรือความรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง บนพื้นฐานของความรู้ ทฤษฎีที่นำมาใช้ร่วมกับข้อมูลเชิงประจักษ์จนได้แนวทางหรือข้อสรุป ซึ่งเป็นการสร้างความรู้จากประสบการณ์โดยตรง จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติและทำให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น (James and Brookfield, 2014) ดังนั้นการสะท้อนคิดจึงเป็นการมองย้อนกลับไปในอดีตเพื่อหาหนทางที่ดีกว่าสำหรับอนาคต ซึ่งเกิดจากการพิจารณาสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีคิดและวิธีปฏิบัติ (Roffey-Barentsen and Malthouse, 2013)

Schön (1983) ได้เสนอแนวทางในการสะท้อนคิดไว้ 2 แนวทาง คือ การสะท้อนคิดระหว่างการปฏิบัติ (Reflection-in-Action) ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการลงมือปฏิบัติ ข้อค้นพบที่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติ และการสะท้อนคิดหลังการปฏิบัติ (Reflection-on-Action) เป็นกระบวนการพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการปฏิบัติได้สิ้นสุดลงไปแล้ว ข้อค้นพบเกิดจากการตั้งคำถามทบทวนถึงสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วและผลที่เกิดจากการปฏิบัตินั้นทำให้เห็นแนวทางที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความเชื่อของบุคคลที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างความเชื่อดังกล่าวสามารถทำได้โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ โดยบูรณาการร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อช่วยสร้างแรงผลักดันและทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นจากการได้รับการสนับสนุนและยอมรับจากกลุ่ม ร่วมกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองตามทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูราที่เสนอแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากการลงมือปฏิบัติและสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง รวมทั้งการสะท้อนคิดที่ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์ของตนเองแล้วทำให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับแล้วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

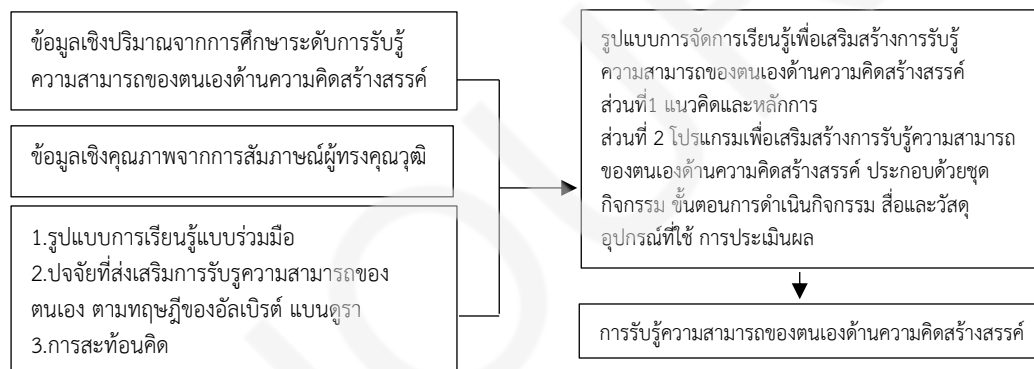

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู ดังนี้
 - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครูที่เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครูที่เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนิสิตวิชาชีพครูที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ปัจจัยที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองตามทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) และการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตวิชาชีพครูที่เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นิสิตวิชาชีพครูที่เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านิสิตวิชาชีพครูที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาและศึกษาผลของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิตในกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวนรวม 9,073 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิตในกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับของรัฐ และนิสิตวิชาชีพครูในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ทั้งหมด 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวนรวม 517 คน (จากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าเฉลี่ยประชากรของคอกแรน (Cochran, 1977 อ้างอิงมาจาก Naiyapatana, 2005) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์จากกลุ่มตัวอย่างนิสิตวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 1 โดยใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ในช่วงต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนิสิต ไม่น้อยกว่า 5 ปีทั้งจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา จำนวน 4 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับประสบการณ์และวิธีการในการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ให้กับนิสิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในช่วงต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนรวม 295 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเลือกจากประชากรแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sampling) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน (หลังจากการดำเนินการทดลองพบว่า นิสิตในกลุ่มทดลองขาดการเข้าร่วมกิจกรรม 1 คน จึงเหลือกลุ่มทดลอง 15 คน)

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ นิสิตวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ผลของการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 12 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน

2.แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์

3.แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึกและประสบการณ์ในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนทำกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและทดสอบหลังการทำกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครูที่เป็นกลุ่มทดลอง ชั้นปีที่ 1 ทั้งก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม ในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากนั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู หลังเข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วย t-test

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านความสามารถในการสร้างความคิด	3.34	0.54	ปานกลาง
2.ด้านความมุ่งมั่น	3.83	0.56	มาก
3.ด้านความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ชัดเจน	3.39	0.48	ปานกลาง
4.ด้านความเป็นอิสระ	3.24	0.50	ปานกลาง
5.ด้านรูปแบบการทำงาน	3.65	0.55	มาก
รวม	3.49	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตวิชาชีพครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า มีองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านความมุ่งมั่น (Concentration) ($\bar{X}=3.83$) รองลงมาคือองค์ประกอบด้านรูปแบบการทำงาน (Working Style) ($\bar{X}=3.65$) ส่วนอีก 3 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ องค์ประกอบด้านความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ชัดเจน (Tolerance of Ambiguity) ($\bar{X}=3.39$) องค์ประกอบด้านความสามารถในการสร้างความคิด (Idea Generation) ($\bar{X}=3.34$) ส่วนองค์ประกอบด้านความเป็นอิสระ (Independence) ($\bar{X}=3.24$) เป็นองค์ประกอบที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความเป็นอิสระเป็นองค์ประกอบที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดจากทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความเป็นตัวของตัวเอง กล้ายืนหยัดในความคิดของตนเองแม้ว่าจะแตกต่างจากผู้อื่นและสามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ ซึ่งลักษณะดังกล่าวต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นกำลังอยู่ในช่วงของการปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นิสิตส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงของวัยที่กำลังค้นหาอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวของตัวเอง สอดคล้องกับ Kaekangwan (2011) ที่ระบุว่า วัยนี้เป็นวัยแห่งความขัดแย้ง อิทธิพลจากเพื่อนวัยเดียวกันและความต้องการการยอมรับจากสังคมมีผลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ในขณะที่วัยเดียวกันก็ต้องการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง ความสับสนในการสร้างอัตลักษณ์อาจทำให้วัยรุ่นไม่เป็นตัวของตัวเองได้ จึงอาจส่งผลให้องค์ประกอบในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความสามารถในการสร้างความคิดด้วยเช่นกัน การที่นิสิตยังไม่กล้าที่จะแสดงความคิดของตนเองได้อย่างอิสระย่อมส่งผลต่อความสามารถในการสร้างความคิด ที่ต้องอาศัยทักษะการคิดในสิ่งที่แปลกใหม่และมีความแตกต่าง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Khowtrakul (2013) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อารมณ์ค่อนข้างจะรุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่าย อาจส่งผลให้วัยรุ่นใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหาหรือหลีกเลี่ยงที่จะแก้ปัญหาโดยไม่ได้ไตร่ตรองให้ดีพอโดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ไม่คาดคิดหรือมีความซับซ้อน ซึ่งอาจส่งผลให้องค์ประกอบด้านความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นด้วยเช่นกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจลักษณะของการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มนิสิตวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 1 มากขึ้น และสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของนิสิตวิชาชีพครู

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้ง 5 ประการ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านความเป็นอิสระที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด รวมทั้งองค์ประกอบด้านความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ชัดเจนและองค์ประกอบด้านความสามารถในการสร้างความคิด โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคของการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดได้อย่างอิสระและได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีและฝึกทักษะการสร้างความคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งการสร้างความคิดได้มากทำให้ผู้เรียนไม่รีบด่วนตัดสินใจแก้ปัญหาแต่จะใช้ความคิดพิจารณาเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิยังพบประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ จากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นิสิตเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถด้านการสร้างสรรค์ของตนเองนั้น ต้องเริ่มจากสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองและให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตัวเองมากที่สุด เพราะถ้าผู้เรียนไม่สามารถแสดงความเป็นตัวเองได้ ก็จะไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น เพราะกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ ดังนั้นต้องเริ่มจากการได้แสดงความเป็นตัวเองออกมา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ “เราต้องให้เขาค่อยๆแสดงตัวตนออกมา บางทีเขาก็ไม่กล้าเปิดเผยตัวเอง การสร้างความมั่นใจ อย่างที่บอกต้องบอกว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางทีเขาไม่รู้ตัวตนของตัวเอง เราต้องมองทุกคนเท่าเทียมกัน เด็กก็รู้สึกว่าเป็นคนที่อาจารย์ยอมรับ”

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นว่า การให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่ตนเองรู้สึกชอบหรือชื่นชอบก่อน จะทำให้ผู้เรียนทำได้ดีและเกิดความมั่นใจ โดยพยายามวางเป้าหมายให้ใกล้เคียงกับความสามารถก่อน ไม่เริ่มจากงานที่ยากเกินไปจนไม่สามารถทำได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ “เริ่มจากเรื่องง่ายๆ เรื่องเล็กๆก่อนแล้วจะก้าวไปสู่เรื่องยากๆ เอง แล้วค่อยขยับในเรื่องต่อไป มันเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลานะ สำหรับคนที่ไม่กล้า อาจจะให้มีประสบการณ์กลุ่มก่อน เขาก็อาจจะไปอยู่ข้างหลังเพื่อนก่อนนะ สังเกตการณ์ สุดท้ายเขาก็จะหาวิธีของตัวเองได้เจอ” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การค้นหาข้อดี จุดเด่นของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเป็นข้อดีในด้านใดก็ได้แม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้จุดดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้น ทำให้รู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีและช่วยสนับสนุนให้เกิดความมั่นใจในความสามารถของตนเองมากขึ้น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “การจะประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จหน้าที่ของอาจารย์ต้องเป็นผู้เจียระไน ในการวิเคราะห์ให้ออกเด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน เราต้องเอาเอามาตรฐานของตัวเองเป็นที่ตั้ง ต้องมองให้ออกว่า 20 คนก็มีลักษณะเด่น 20 แบบ เปิดใจกว้างแล้วมองหาจุดเด่นให้ได้” รวมทั้งการพยายามชมเชยให้กำลังใจ มากกว่าตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์ แล้วพยายามเสริมจุดที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “เราต้องเป็นโค้ชซึ่งตรงที่ว่าชี้แนะให้เห็นข้อดี ทำแบบนี้ก็ได้นี่หนา ครูเชื่อว่าหนูพัฒนาได้แน่นอน” และประเด็นที่น่าสนใจอีกประการคือ การกล้าแสดงความคิดเห็นและการยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “ต้องบอกเขาว่าต้องกล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิด ไม่มีผิดไม่มีถูก ถ้าเราฟังหรือเพื่อนเป็นคนฟังแล้วรู้สึกว่ามันใช่ เราก็จดคอนเม้นท์ไว้ แต่ถ้ารู้สึกว่ามันไม่ใช่เราก็ต้องกล้าที่จะรับฟังแล้วพัฒนาตนเองไปเรื่อยๆ

“ซึ่งผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยได้นำมาออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ปัจจัยที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองตามทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา และการสะท้อนคิด ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนวคิดและหลักการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยชุดกิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้และการประเมินผล โดยชุดกิจกรรมประกอบด้วย 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1.ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและจัดกลุ่มการเรียนรู้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ผู้เรียนแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม

2.ขั้นดำเนินกิจกรรม ผู้เรียนปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคคำพูดชักจูงสนับสนุน (Verbal Persuasion) ร่วมกับการใช้วิธีการกระตุ้นอารมณ์ (Emotional Arousal) ทางบวกเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สนุกสนานเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและกล้าที่จะแสดงความคิดของตนเองออกมา

3.ขั้นการตรวจสอบผลงาน ผู้เรียนได้ออกมาแสดงผลงานต่อสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้สังเกตเห็นตัวแบบ (Modeling) ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองประสบความสำเร็จ การที่ผู้เรียนได้เห็นตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองประสบความสำเร็จช่วยสร้างแรงจูงใจและทำให้มีความเชื่อในความสามารถของตนเองมากขึ้น

4.ขั้นสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนอภิปรายและสรุปผลร่วมกัน และได้รับผลการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) จากการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น และสิ่งที่ได้รับจากการทำงานร่วมกันโดยผู้วิจัยร่วมสรุปถึงข้อดีที่ค้นพบและสะท้อนมุมมองที่นำไปสู่การพัฒนาในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ความสำเร็จ (Mastery Experiences)

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้จึงอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นหลักการ แนวคิดและทฤษฎี ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมากำหนดเป็นหลักการและจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยกิจกรรมมีลักษณะสำคัญที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เน้นการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองไปพร้อมกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามแนวทางรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Suttirat (2016) ที่ระบุว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดและทำสิ่งใหม่โดยไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น แต่เป็นผู้ที่รู้จักแสวงหาความรู้ มีความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์ สามารถค้นคว้าและอภิปรายเพื่อทำงานร่วมกันซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเองให้มากขึ้น การกำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนไว้อย่างชัดเจนส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจึงมาจากความสามารถของสมาชิกทุกคน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kong, Chiu and Leung (2019) ที่พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ การที่สมาชิกในทีมได้เรียนรู้และทำงานร่วมกัน ได้สังเกตเห็นการที่สมาชิกในทีมให้คุณค่าและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความพยายามที่จะทำสิ่งใหม่และกล้าที่จะทำสิ่งที่แตกต่าง สิ่งแวดล้อมทางสังคมจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองได้ ดังนั้นการเรียนรู้ร่วมกัน

จึงไม่ใช่แค่การทำงานกลุ่มด้วยกัน แต่ต้องประกอบไปด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ การสนับสนุนทางสังคมและการได้เห็นแบบอย่าง

จุดเด่นอีกประการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้คือการนำเทคนิคการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1986) มาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ทั้งการใช้คำพูดชักจูงสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้กำลังใจร่วมกับใช้วิธีการกระตุ้นอารมณ์ทางบวกโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ล้วนเป็นการสนับสนุนทางสังคมที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดของตนเองออกมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alzoubi et al (2016) ที่พบว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและการสนับสนุนจากครูจะช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้สังเกตตัวแบบที่เป็นเพื่อนวัยเดียวกันประสบความสำเร็จและการกำหนดให้ทุกกิจกรรมมีการสะท้อนความคิด ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากมุมมองและประสบการณ์ของผู้อื่นซึ่งทำให้เกิดความพยายามมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen and Zhang (2017) ที่ระบุว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สูงมักจะสนใจและแสวงหาการสะท้อนความคิดจากผู้อื่น รวมทั้งเปิดกว้างและยืดหยุ่นต่อความคิดใหม่ๆ ใฝ่ใฝ่กว่า และส่วนสำคัญประการสุดท้ายที่ถือเป็นหัวใจของเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ คือ การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จจากการแสดงความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากบุคคลได้รับประสบการณ์ที่เกิดจากความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ความสำเร็จที่บุคคลได้รับนี้เองที่ช่วยเพิ่มความเชื่อในความสามารถของตนเองให้มากขึ้น

3. การศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ระยะการทดลอง	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	ทดลอง	3.04	0.17	0.33	.75
	ควบคุม	3.02	0.19		
หลังการทดลอง	ทดลอง	4.24	0.29	10.25*	.00
	ควบคุม	3.10	0.33		

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการทดลอง นิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันจึงมีความเหมาะสมที่จะจัดเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ในระยะหลังการทดลอง นิสิตกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครู ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่ม	ระยะ	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ทดลอง	หลังการทดลอง	4.24	0.17	19.71*	.00
	ก่อนการทดลอง	3.04	0.29		
ควบคุม	หลังการทดลอง	3.10	0.33	0.93	.37
	ก่อนการทดลอง	3.02	0.19		

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการทดลอง นิสิตกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนนิสิตกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง ซึ่งจากผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้นได้

ผลจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตวิชาชีพครูได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยการออกแบบกิจกรรมจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้วางเป้าหมายได้ใกล้เคียงกับความสามารถของตนเอง ความสำเร็จที่เกิดจากการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งจะเพิ่มความเชื่อในความสามารถของตนเองมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่สะท้อนจากผลการสัมภาษณ์ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดและความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำในการทำกิจกรรมโดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยเริ่มจาก 2 คนและ 4 คนจนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งในแต่ละครั้งจะใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่แตกต่างกัน เช่น การพูดรอบวง กลุ่มสืบค้น กลุ่มร่วมกันคิด เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการร่วมกิจกรรมทุกคน ส่งผลให้ผู้เรียนทุกคนสามารถแสดงความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ และมีการวางแผนร่วมกัน สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้เรียนกล่าวว่า “เวลาทำงานเป็นกลุ่มเราก็ก่อนช่วยกันทำงานสำเร็จ แต่ละคนช่วยกันออกแบบความคิด ใช้ความคิดของทุกคนแชร์กัน ช่วยกันทำให้สำเร็จตามเวลา” และสอดคล้องกับ Khattak, Saleem and Khan (2017) ที่ระบุว่า การมีเป้าหมายร่วมกันมีความสำคัญเพราะจะเป็นตัวผลักดันให้ผู้เรียนพยายามหาหนทางเพื่อที่จะเอาชนะอุปสรรคจนประสบความสำเร็จและพยายามที่จะสร้างความคิดใหม่ๆขึ้นมา จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ สำหรับในขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติร่วมกันตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละกิจกรรมจะกระตุ้นให้ใช้จินตนาการ และได้เรียนรู้วิธีการสร้างความคิดที่แปลกใหม่เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างความคิดได้มากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้เรียนกล่าวว่า “เวลาเพื่อนเสนอความคิดขึ้นมาแล้วเพื่อนก็บอกว่าเรากลายเป็นคนที่ไปต่อยอดความคิดของเพื่อน เราก็ก่อนเสนอความคิดไปอีกแล้วมันก็ได้ความคิดอีกแบบหนึ่ง” สอดคล้องกับงานวิจัยของ Batey and Hughes (2017) ที่ระบุว่า พฤติกรรมทางสังคม เช่น การทำงานร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีความสำคัญต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เมื่อบุคคลตัดสินใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องแสดงความคิดสร้างสรรค์ บุคคลจะรับรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ของตนเองได้ก็ต่อเมื่อเปิดใจรับประสบการณ์และความคิดใหม่ๆที่แตกต่าง ได้ใช้จินตนาการและได้รับผลสะท้อนกลับจากการแสดงความคิดในบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตร โดยผู้วิจัยได้ใช้การพูดชักจูงสนับสนุน (Verbal Persuasion) เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำได้และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ ร่วมกันใช้วิธีการกระตุ้นอารมณ์ (Emotional Arousal) ทางบวกโดยผู้วิจัยพยายามสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและปลอดภัยที่จะแสดงความคิดของตนเองออกมา รวมทั้งลดการกระตุ้นอารมณ์ทางลบที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวและวิตกกังวล สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนที่สะท้อนความรู้สึกว่า “ปกติไม่ค่อยมีโอกาสได้คิดอะไรแบบนี้ ได้คิดนอกกรอบ ได้คิดกับเพื่อน สนุกดี” และผู้เรียนที่พูดถึงความรู้สึกว่า “สนุกคะ รู้สึกอิสระ รู้สึกว่าจะคิดอะไรก็ได้” ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในนิสิตมหาวิทยาลัยของ Puente-Diaz and Cavazos-Arroyo (2017) ที่ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์

ในขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะออกมานำเสนอผลงานของตนเองที่ละกลุ่ม การนำเสนอผลงานทำให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลงานของตนเองและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้การได้สังเกตเห็นผลงานของเพื่อนทำให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จของผู้อื่น (Vicarious Experiences) ซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะการได้เห็นตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายตนเองประสบความสำเร็จส่งผลต่อความรู้สึกว่าตนเองก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์นิสิตที่สะท้อนความคิดว่า “นอกจากที่จะรู้จักตัวเองมากขึ้นว่า เรามีความคิดสร้างสรรค์แบบนี้ เราก็ก่อนเห็นเพื่อนเรามีความคิดสร้างสรรค์แบบนี้ด้วย ได้เห็นตัวตนของเพื่อนอีกแบบหนึ่งที่ไม่ใช่ในห้องเรียน เพราะตอนนี้ได้เห็นความคิดที่หลากหลาย ทำให้เราเห็นความสามารถของเพื่อนมากขึ้น” สำหรับขั้นตอนสุดท้าย ในขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ผลการสะท้อนคิดจากทั้งตนเองและผู้อื่น โดยร่วมกันอภิปรายสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมและการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทาง

ทำงานร่วมกันและกระบวนการทำงานของกลุ่มซึ่งเป็นวิธีที่ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาทบทวนถึงการแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยผู้วิจัยให้ผลสะท้อนกลับถึงข้อดีที่ค้นพบทั้งในแง่ผลของการสร้างสรรค์และกระบวนการทำงาน รวมทั้งนำข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่ได้รับจากกลุ่มมาสะท้อนกลับในมุมมองทางบวก วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนได้ข้อค้นพบสำหรับพัฒนาแนวทางในการสร้างสรรค์ของตนเองและได้รับประสบการณ์ความสำเร็จที่ชัดเจน ซึ่งเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1986) ที่อธิบายว่า เนื่องจากประสบการณ์ความสำเร็จเกิดขึ้นจากความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงส่งผลต่อการพัฒนาความเชื่อของตนเองมากที่สุด แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ ความสำเร็จนั้นต้องไม่ได้มาโดยง่าย แต่ต้องใช้ความคิด ความสามารถและความมุ่งมั่นพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค เพราะถ้าบุคคลประสบความสำเร็จได้ง่ายก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ว่ากว่าที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องใช้ความพยายาม เมื่อเจอกับความยากลำบากก็จะท้อแท้และสูญเสียความเชื่อในความสามารถของตนเองไปโดยง่าย ดังนั้นเมื่อบุคคลเชื่อว่าตนเองมีทักษะและความสามารถเพียงพอก็จะเกิดความพยายามและพร้อมที่จะเผชิญกับอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen (2016) ที่พบว่า บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่ทุ่มเทเวลาที่มีในการทำงานเพื่อเอาชนะความท้าทายและความยากลำบากในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และกลายเป็นเป้าหมายที่ต้องการความสำเร็จ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ความรู้ มุมมองที่มีความแตกต่าง การประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายและท้าทาย ซึ่งช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสัมภาษณ์หลังเข้าร่วมโปรแกรมที่สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ความสำเร็จของตัวเองว่า “ได้คิดได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ไม่คิดว่าตัวเองจะทำได้ขนาดนี้” และ “รู้สึกว่าการคิดอะไรแปลกๆ มากขึ้น เมื่อก่อนก็คิด แต่เราอาจจะไม่ได้พูดออกไป ” และ “ได้รู้จักตัวเองมากขึ้น ตั้งแต่แรกที่ทำกิจกรรมเลย หนูรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนที่ดีในกรอบเกินไป แต่เนี่ยมันทำให้รู้สึกว่าเราสามารถพัฒนาได้ ”

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่กลั่นกรองมาจากประสบการณ์และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น ผลจากการวิจัยได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการทางสังคมที่ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึกและความเชื่อของผู้เรียน การสนับสนุนทางสังคมเป็นเสมือนแรงผลักดันให้ผู้เรียนพัฒนาความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะสร้างสรรค์ ซึ่งเกิดจากบุคคลแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แก่เพื่อนและครู การที่บุคคลอื่นเห็นคุณค่าและความสำคัญของความคิดที่ตนได้แสดงออกไป การได้รับคำชื่นชมหรือแม้แต่คำวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งหากผู้เรียนเปิดใจและเกิดขึ้นในบรรยากาศที่เป็นมิตรที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย คำวิจารณ์ที่ผู้เรียนได้รับนั้นจะกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมุ่งมั่นพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคเพื่อที่จะประสบความสำเร็จ ความเชื่อในความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์จึงมักเกิดขึ้นในบริบททางสังคมและเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ที่ได้รับ ดังนั้นหากผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความเชื่อและได้รับการสนับสนุนให้ได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ในบรรยากาศที่เปิดกว้างทางความคิด จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการยอมรับและประสบความสำเร็จมากขึ้นในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและให้โอกาส รวมทั้งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกที่สามารถสะท้อนความคิด ความผิดพลาดหรือความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้น ให้เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนโดยไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้อแท้หรือสูญเสียความเชื่อในความสามารถของตนเองไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว อย่างไรก็ตามระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาทั้งนี้ขึ้นกับประสบการณ์ที่ได้รับ หากผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางความคิดสร้างสรรค์ที่มีความท้าทายหรือซับซ้อนมากขึ้นก็จะช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ให้เพิ่มขึ้นต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์สำหรับนิสิตวิชาชีพครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์
2. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์สำหรับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรม รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนต่อไปได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้กับผู้เรียนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ได้ โดยผู้นำไปใช้ควรศึกษาให้เข้าใจในหลักการและวิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. จากการศึกษาครั้งนี้พบข้อสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ร่วมกัน หากผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะช่วยให้การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นในขั้นตอนเริ่มต้นควรให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนก่อนเริ่มทำกิจกรรม
3. จากการศึกษาครั้งนี้พบข้อสังเกตว่า สิ่งที่ควรตระหนักในขั้นตอนการสะท้อนคิดคือ การสนับสนุนให้ผู้เรียนค่อยๆ เปิดใจยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์และมองว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้เสมอกับทุกคน ซึ่งสามารถนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาเป็นแรงกระตุ้นทางบวกให้เกิดความพยายามเปลี่ยนแปลงแก้ไขในทางที่ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ เช่น รูปแบบการเลี้ยงดู ความคาดหวัง การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น
2. การวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์และการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านอื่น เช่น ด้านการเรียน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในระยะเวลาของการจัดกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการสร้างความคิดและอภิปรายร่วมกันจึงทำให้ในแต่ละกิจกรรมต้องใช้เวลาพอสมควร

References

- Alzoubi, A. M., Qudah, M. F., Albursan, I. S., Bakhiet, S. F., and Abduljabbar, A. S. (2016, February). The Effect of Creative Thinking Education in Enhancing Creative Self-Efficacy and Cognitive Motivation. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 6(1),117-130. doi: 10.5539/jedp.v6n1p117.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In Ramachaudran, V, S. (Editor). *Encyclopedia of human behavior* 4,71-81. New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1999). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Batey, M., and Hughes, D, J. (2017). Individual Difference Correlates of Self-Perceptions of Creativity. In Karwowski, M., & Kaufman, J, C. (Editor). *The Creative Self Effect of Beliefs, Self-Efficacy, Mindset, and Identity*. (11,185-214). London: Academic Press. doi: 10.1016/B978-0-12-809790-8.00011-X.

- Beghetto, R. A., and Karwowski, M. (2017). Toward Untangling Creative Self-Beliefs. In Karwowski, M., & Kaufman, J. C. (Editor). *The Creative Self Effect of Beliefs, Self-Efficacy, Mindset, and Identity*. 1,4-19. London: Academic Press. doi: 10.1016/B978-0-12-809790-8.00001-7.
- Cayirdag, N. (2017). Creativity fostering teaching: Impact of creative self-efficacy and teacher efficacy. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17(6),1959–1975. doi:10.12738/estp.2017.6.0437.
- Chang, S, H., Wang, C, L., and Lee, J, C. (2016). Do award-winning experiences benefit students' creative self-efficacy and creativity? The moderated mediation effects of perceived school support for creativity. *Learning and Individual Differences*. 51(2016),291-298. doi: 10.1016/j.lindif.2016.09.011.
- Chen, I, S. (2016). Examining the linkage between creative self-efficacy and work engagement: The moderating role of openness to experience. *Baltic Journal of Management*. 11(4),516-534. doi: 10.1108/BJM-04-2015-0107.
- Chen, Y., and Zhang, L. (2017, October). Be creative as proactive? The impact of creative self-efficacy on employee creativity: A proactive perspective. *Curr Psychol* 38(2017),589–598. doi: 10.1007/s 12144-017-9721-6.
- Dampérat, M., Jeannot, F., Jongmans, E., and Jolibert, A. (2016). Team creativity: Creative self-efficacy, creative collective efficacy and their determinants. *Recherche Et Applications En Marketing* (English Edition), 31(3), 6-25. doi: 10.1177/2051570716650164.
- Farmer, S, M., and Tierney, P. (2017). Considering Creative Self-Efficacy: Its Current state and idea for future Inquiry. In Karwowski, M & Kaufman, J. C. (Editor) *The Creative Self Effect of Beliefs, Self-Efficacy, Mindset, and Identity*. 2,24-44. London: Academic Press. doi: 10.1016/B978-0-12-809790-8.00002-9.
- Iamsuphasit, S. (2013). *Thritsadi læ theknik kån prap phruttkam*. [Theories and Techniques in Behavior Modification]. 8th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- James, A., and Brookfield, S. D. (2014). *Engaging imagination: Helping students become creative and reflective thinkers*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Kaeokangwan, S. (2011). *Thritsadi čhittawitthaya bukhalikkaphāp : rū rao rū khao*. [Personality Theory]. 16th ed. Bangkok: mochaoban Publishing.
- Khaemmani, T. (2017). *Sāt kānsōṇ: 'ongkhwām rū phūā kānchat krabūānkān rīanrū thī mī prasitthiphāp*. [Teaching pedagogy: Knowledge for an effective learning management process]. 21st ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Khattak, S. R., Saleem, Z., and Khan, H. (2017, November). Relationship between Goal Orientation and Employee Creativity: A Mediating Role of Creative Self-Efficacy. *International Journal of Organizational Leadership*, 6(4),434-443. doi: 10.33844/ijol.2017.60338.
- khowtrakul, S. (2013). *Čhittawitthaya kānsuksā*. [Educational Psychology]. 11th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kong, H., Chiu, W. C., and Leung, H. K. (2019). Building creative self-efficacy via learning goal orientation, creativity job requirement, and team learning behavior: The key to employee creativity. *Australian Journal of Management*, 44(3),443-461. doi: 10.1177/0312896218792957.
- Kong, S, C., Chiu, M, M., and Lai, M. (2018, December). A study of primary students' interest, collaboration attitude, and programming empowerment in computational thinking education. *Computer and Education*, 127(2018),178-189. doi: 10.1016/j.compedu.2018.08.026.

- Naiyapatana, O. (2005). Withī wittayākān wīchāi choēng parimān lāe choēng khunnaphāp thāng phruttkam sāt lāe sangkhommasāt. [Quantitative and Qualitative Research Methodologies in Behavioral and Social Sciences]. Bangkok: Samlada company limited.
- Nakano, T. C., and Wechsler, S. M. (2018). Creativity and innovation: Skills for the 21st Century. *Estudos de Psicologia (Campinas)*, 35(3),237-246. doi: 10.1590/1982-02752018000300002.
- National Innovation Agency. (2016). Rāingān pracham pī sōngphanhārōjhāsipkāo. [Annual Report year 2016]. Bangkok: Ministry of Science and Technology, Thailand. Retrieved December 2018, from https://www.nia.or.th/nia/wp-content/uploads/2017/05/annul_report_2016.pdf.
- Newman, A., Tseb, H, H.m., Schwarzc, G., and Nielsena, I. (2018). The effects of employees' creative self-efficacy on innovative behavior: The role of entrepreneurial leadership. *Journal of Business Research*. 89(2018),1-9. doi: 10.1016/j.jbusres.2018.04.001.
- Office of the Education Council: ONEC. (2017). Phānkan sīkasā ngāe chat Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksip sōngphanhārōjchetsipkāo. [National education plan: year 2017-2036]. Bangkok: phrik wan Graphic company limited, Thailand. Retrieved December 2018, from <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>.
- Puente-Díaz, R., and Cavazos-Arroyo, J. (2017). Creative Self-Efficacy: The Influence of Affective States and Social Persuasion as Antecedents and Imagination and Divergent Thinking as Consequences. *Creativity Research Journal*, 29(3),304-312. doi: 10.1080/10400419.2017.1360067.
- Roffey-Barentsen, J., and Malthouse, R. (2013). *Reflective practice in education and training*. London: SAGE Publications, Ltd.
- Schön, D. A. (1983). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York: Basic Books
- Suttirat, C. (2016). Pāetsip nawattakam kānchatkān rīanrū thī nēn phū rīan pen samkhan .[80 innovative learning management for student-centered]. 7th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Vally, Z., Salloum, L., Alqedra, D., Shazly, S. E., Albloshi, M., Alsheraifi, S., and Alkaabi, A. (2019, November). Examining the effects of creativity training on creative production, creative self-efficacy, and neuro-executive functioning. *Thinking Skills and Creativity*, 31(2019),70-78. doi: 10.1016/j.tsc.2018.11.003.
- Waterwall, B., Fuller, B., and Budden, H. (2017). Understanding the Inner Muse: Integrating the Creative Self-Efficacy Literature. *Journal of Managerial Issues*. 29(2),189-210.